

אתרונים
מארץ יש

udatom ezuton a n.
gy a jelzett
mint egy újabb trans
& már megérkezett és
a legkényesebb igény
nnal a legolcsóbb ár
garnitúrákkal kiszolgál

Simon Cluj
Vladimirescu 17.

zdasági Bank
ékpénztár Rt

ár, Piața Unirii No
-Dés, Beclean-Betten, Cehal
seh, Jibou-Zsibó, Zalău-Zila
T. a Nagynyeddi „Kisegítő-
T. Ajud Nagyenyed és en
arosújvári főköntézte.

át tőkés
millió lei

pküzet minden ágazataval
s külföldre legelőnyösebb
tosabban nszközöl.

zett devizahely

irdetése

TESITÉS
zimumkáknak montir
ek aranyozását és jav
állandó kiállítás. Sor
r. Iuliu Maniu.

DO ZALOGHÁZBA
súlyesztő és rendes k
varrógépek, cipész, c
és sima varrógépe
szögépek, bicikli és m
nőr autógumi, cimba
savarmenetvágó, látes
írógépek, pafefonok, k
Securitas tüzoltőkész
0 lej, olajfestménye
apok, férfi és női ös
bundák, stb., férfi r
lepedővaszon, párná
faliórák, könyve
különböző ékszer
nyórák, férfi ezüstórá
bevalók, stb. Cluj, C
25.

erre négy szobás
Honvéd ucca 22.

műhely, iroda. Malo

varul, németül beszél
keiős üzletbe ajánlk
vagy mint segédne
sároka is. Kötőne
al nagy fizetésre. Cim
Casianu (Györgyfá)

a kiadó, esetleg telj
ta családnak. Árpá
ban levő, 10 éves gy
ező, mindennemű ir
rást perfektül értő r
tar, az ünnepek után
eres. Szükség eseté
nny rase és kezdő gem
llalja. Ajánlatokat f
el Steiner József se
jud. Salaj kér.

URANIA

A nagy mérközés

XIII EVF. * SZAM 208
Cluj—Kolozsvár, 1930
szept. 21 Vasárnap
5690 ÉV - ELUL 28

TAXA POSTALA
PLATITE in NUMERAR
No. 244.716/929

Ara 5 lej

Ramasetter Robert

KELET

ZSIDÓ-POLITIKAINAPILAP

Costachescu kultur- botránnya

Még Angheliescu sem tudott akkora kulturbotránnyal rendelkezni, mint minden-
képen méltó utóda, Costachescu miniszter
ur, aki bőségesen gondoskodott arról,
hogy neve híres legyen nemzedéke-
ken keresztül Minden közoktatásügyi
miniszternek az az ambíciója, hogy re-
formáljon valamit a meglévő iskola-
rendszerből. Miért, miért nem, eddig
valamennyi közoktatásügyi miniszter
két balkezével nyult hozzá a reformhoz
és egyiknek sem sikerült tulságosan ép-
kézláb dolgot teremtenie.

Hozzá vagyunk már szokva ahhoz,
hogy a közoktatásügyi miniszter főké-
ppen arra való, hogy minden lehető esz-
közzel megnyomorítsa a serdülő generá-
ciót, elsősorban természetesen azokat,
akik kisebbségek. Azt azonban, amit
Costachescu miniszter ur művel, Anghel-
iescu talán még álmában sem merte el-
gondolni. A nemzeti parasztpárti kor-
mány közoktatásügyi minisztere tulsá-
gosan radikálisan látott hozzá a reform-
hoz, egyetlen tollvonással bezárt egy
halom iskolát és majdnem minden köz-
éiskolában beszüntette a párhuzamos
osztályokat.

Hogy mi lett ennek az eredménye?
A közoktatásügyi miniszter jóvoltából
egész sereg középiskolás gyermek ma-
radt a szó szoros értelmében iskolák
nélkül. A szülők azonban képtelenek
feltögni a közoktatásügyi miniszter ma-
gas iskolapolitikai szempontját és nem
hajlandók tanulatlannal hagyni gyere-
keiket, pusztán azért, hogy a minisz-
ter ur „reformja“ maradék nélkül ér-
venyeshülhessen. Egyik deputáció a má-
sik után kereste fel a közoktatásügyi
minisztert. Erdélyből, a regátból és fő-
képpen Beszarabiából, ahol a miniszteri
reform igen sok középiskolát egyszer-
re eltörölt a földszinéről. Amikor a
közoktatásügyi miniszternek már terhes
széddett lenni a deputációjárás, egyszé-
rűen nem engedte magához a deputá-
ciózó szülőket. Erre következett be a
bukaresti szülők uccai demonstrációja
a közoktatásügyi miniszter előtt, ame-
lyet ép úgy, akár csak a szomorú em-
lékü rokkanttüntetést, esendőrökkel osz-
lattak szíjjel.

Hogy miért fosztott meg ezer tanuló
az iskolázás lehetőségétől a közoktatás-
ügyi miniszter, az még ma is rejtély.
Costachescu miniszter hol takarékos-
sági szempontra, hol pedig a szükséges
szükségletre hivatkozik. Nem is tudjuk
szívesen elhinni, hogy takarékosági
szempontok egyáltalában szóba is jö-
hetnek. Annyi főleges dologra pocé-
solták a pénzt, hogy egyenesen fantasz-
tikus volna, ha pont az iskolákon akar-
nák megkezdni a takarékoságot.
Kiadt már egyszer egy vasútiügyi ve-
rigazgató, aki a rokkantak jegyein
tartta megspórolni a CFR milliárdos
deficitjét, a vége az lett, hogy kezetlen-
ül, vak és béna rokkantakkal tel-
előtörök rohamozták meg a háboru
erenceszétlen áldozatait, — végül is a
kormányt visszaadta a rokkantak je-
gének.

Az efféle takarékoságon igazán nem

legszébb ajándék:
Bérlet-jegy
a kolozsvári Magyar
Színházba

lehet keresni. Ami pedig a szükséges
szelekiót illeti, nem hisszük, hogy
egyetlen közoktatásügyi miniszternek
joga volna ilyen szelekiót végezni. A
szelekiót, ha az szükséges, csak az élet
és az egészséges verseny végezheti el, de
semmiesetre sem egy önkényes minisz-
teri rendelkezés, amely válogatás nél-
kül dobja ki a középiskolából talán ép-
pen azokat, akik a legalkalmasabbak
volnának intellektuális pályára. De két-
szeresen veszedelmes és igazságtalan do-
log minden szelekió Romániában, hi-
szén nálunk a legtermészetesebb dolog,
hogy minden válogatás a kisebbségek
bőrére megy.

Gondoljunk csak a kolozsvári példára.
Kolozsváron az első gimnázista leányok
számára 150 helyet engedélyezett a köz-
oktatásügyi miniszter. Minthogy ötven-
nél is többen jelentkeztek a megenge-

dett számmal, a szabályzat értelmében
versenyvizsgát kellett tartani. Az orvo-
si vizsgálat és a versenyvizsga el is in-
tázta azt, hogy a két kolozsvári leány-
gimnázium 150 helyére hét zsidó leányt
vettek fel. A többi, negyedik elemít vég-
zeit zsidó leánynak nem jár középiskola.
Menjenek más pályára, — gondolja Cos-
tachescu miniszter ur. — Nem muszáj
mindenkinek tanulni.

Nem volt példa egyetlen országban
sem arra, hogy az ország legfőbb kul-
turügyeinek az öre ilyen antikulturális
iskolapolitikát folytatott volna. Mi azon-
ban teljes erőnkönél tiltakozunk az ellen,
hogy a közoktatásügyi miniszter a mi
gyermekünk fejlődésének rovására ta-
karékoskodjék, vagy akár szelekiót üz-
zön. Megkivánhatjuk teljes joggal, hogy
a mi adófilléreinkből is összetevődő költ-
ségvetésből jusson a zsidó gyermekek is

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Baron L. Pop (v. Brassai
ucca) 10. szám. Telefon: 9 77.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 1150 Lej
Félévre 600 „
Negyedévre 320 „
Egy hónapra 110 „

**KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:**
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem).
Egy évre 10 dollár.

Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel.

Az uralkodó kívánságára új külföldi kölcsonról tárgyal a kormány

Ujabb áldozatokat kér a kormány az ország lakosságától a pénzügyi krízis leküzdésére
Az ellenzéki pártok csak Maniu nélkül hajlandók együtt-
működni a kormánnyal

Bucuresti—Bukarest, szeptember 20.
(Az Uj Kelet tudósítójától). A politi-
kai életben ismét erőteljes akcióból
kezdtek a kulissza-mögötti titokzatos
hatalmak. A legkülönbözőbb intriká-
kat szövögetik ismét a főváros poli-
tikai szalonjaiban és a legfantasztiku-
sabb kombinációkat bocsátják szárny-
ra a jelenlegi kormány esetleges távo-
zása és utódlása körül. A legelső célja
a kulissza-mögötti akcióknak az volt,
hogy *Bratianu* Vintilát megbuktatva
és *Duca*t pártvezérre kenve, közelebb
hozzák a liberális pártot az uralkodó-
hoz, a június 7-i nagy inzurgencia
után. Ehhez tartozott természetesen
Gheorghe Bratianu háttérbeszoritása
is. Vintilát nem sikerült ugyan meg-
buktatni, viszont *Duca* másfélórás
audienciája arra enged következtetni,
hogy az uralkodó kegyesen megbocsá-
tott azoknak, akik néhány hónappal
ezelőtt megtagadták neki az alattvalói
hódolatot, „még akkor is, ha ez poli-
tikai karrierjük végét jelentené“
ahogyan *Duca* azt annakidején mon-
dotta.

Averescu nem akar koalíciót
A második dolog Maniunak a kor-
mány éléről való eltávolítása volna.
Különösen *Stere* fejt ki ebben az
irányban erőteljes tevékenységet, né-
hány tanársta elem, elősorban *Junian*
támogatásával. A *Mironescu*- és *Ju-
nian*-féle kormánykombinációk ebben
a kohóban születtek meg és céljuk az,
hogy előkészítsék a terepet a nemzeti
parasztpárt esetleges szakadására.
Junian és *Stere* most azzal a tervvel
foglalkoznak, hogy amennyiben ter-
vük nem válna valóra és a nemzeti
parasztpárt Maniu kormányelnökségé-
hez ragaszkodna, úgy megalakítják a
román agrárpártot, amely a jelenlegi
román politikai pártok baloldalán he-
lyezkedne el és hangsúlyozottan prog-
resszív alakulat volna. Nem volna tel-
jes a kép, ha meg nem emlitenők,
hogy *Averescu* marsall legutóbbi
audienciája alkalmával ismételtlen a
koncentrációs kormány gondolata el-

len nyilatkozott az uralkodó előtt. A
marsall magának kérte a hatalmat,
azzal, hogy garantálja a rendet és
hogy a megfelelő többség fölött fog
rendelkezni a parlamentben. *Goga* ez-
zel szemben hajlandó a nemzeti pa-
rasztpárttal együttműködni, ha
Maniu eltávozik a kormány éléről.
A különböző politikai akciók hátteré-
ben az uralkodónak az a kívánsága áll,
hogy a törvényhozás jelenlegi házai
együttmaradjanak. Alkalmunk volt ki-
fejtetni az okokat, amelyek a királyt er-
re az elhatározásra készítették. A válas-
tások felesleges megrázkódtatásoknak

Ujra áldozatokat kér a kormány az országtól

Blumenfeld dr., az *Adeverul* ismert
publicistája, aki *Sterével* meghitt kap-
csolatokban áll, hosszabb cikkben foglal-
kozik a politikai helyzettel. A cikkirő
megállapítja, hogy az uralkodó nem ki-
vánja ugyan a parlament feloszlását,
ezzel szemben kifejezett óhaja az, hogy
a pártok közötti ellenségeskedések meg-
szűnjenek, vagy legalább is normalizá-
lódjanak. Ezzel szemben Maniunak a
kormány élén való jelenléte megaka-
dályozza, sőt lehetetlenné teszi a pártok
közötti békét, ami ugyancsak szükséges
egy külföldi kölcsön eléréséhez, mint
az ország belső nyugalmanak biztosítá-
sához.

— Az ellenzéki pártok, — írja *Scruta-
ter* — ma már hajlandók volnának köz-
reműködni a kormánnyal. Sőt, mi több:
az uralkodó tudomására jutott, hogy
több hónapos fegyverszünetbe is bele-
mennének, ha biztosítanák őket, hogy nem
Maniu kizárólagos ura a helyzetnek. A
Maniu—Mihalache közötti megegyezés
azonban arra enged következtetni, hogy
vagy Maniu marad a kormány élén,
vagy pedig új választásokat kell kiírni.

Scrutator szerint azonban az a tény,
hogy a király fenn akarja tartani a je-
lenlegi parlamentet, nem indokolja Ma-
niu intranzigenciáját. A miniszterelnök
nek lehetővé kell tenni a pártok közötti
béke megteremtését, a mai súlyos gaz-
dasági és pénzügyi helyzetben, midőn a
kormányra nemesak az a feladat há-

koloztatására is. De a közoktatásügyi
miniszter nem vállalja azt a kötelessé-
gét, hogy állami iskolában taníttassa
gyermekünket, akkor adja meg a lehe-
tőségét annak, hogy zsidó középiskolá-
kat állíthassunk fel. Majd mi gondosko-
dunk a szükséges szelekiókról. Az azon-
ban, ami ma van, türhételten állapot.
Zsidó iskolát nem engedélyeznek, más
felekezeti iskolákból kirekesztik a zsidó-
kat és most még az állami iskolát is el-
zárják előlük.

A közoktatásügyi miniszter ur szeptem-
ber 25-ére ígerte a választ a párhuz-
amos osztályok felállítását illetőleg.
Nem kételkedünk, hogy az utolsó pillan-
atban be fogja látni tévedését és gon-
doskodni fog arról, hogy minden gyer-
mek, akinek ehhez az előkészítésre meg-
van, simán és akadály nélkül látogat-
hassa valamelyik középiskolát.

tennék ki az országot, ami már csak
azért sem kívánatos, mert a kormány
tárgyalásokat folytat egy nagyobb kül-
földi kölcsön felvétele érdekében. A tár-
gyalások az uralkodó kívánságára in-
dultak meg és céljuk az volna, hogy át-
segítsék az országot a pillanatnyi nehéz-
ségekben és közmunkaalkalmak teremte-
sével enyhítsenek a munkanélküliségen.
A *Chicago Tribune* néhány nappal ez-
előtt már azt is közölte, hogy a tárgyalá-
sok svájci, hollandi és francia pénzcso-
portokkal folynak. Uj parlamenti vá-
lasztások a mai helyzetben elkerülhetet-
len összetűzésekkel nem igen segítenék
elő ezeket a tárgyalásokat.

rul, hogy külföldi kölcsönt szerezzen, de
az is, hogy újabb áldozatokat kérjen az
országtól.

*Az erdélyiek Maniu nélkül nem
tudnak nemzeti parasztpárti
kormányt elképzelni.*

Politikai körökben vegyes érzelmek-
kel kommentálják a politikai helyzet
alakulásával kapcsolatos új kombiná-
ciókat. Kormánykörökben, ha bizonyos
idegességgel is, de meglehetősen optimiz-
mussal néznek az események elé. *Maniu*
nélkül a nemzeti parasztpárt erdélyi
szárnya nem tud olyan kormányt elkép-
zelni, amely a jelenlegi parlamentre
támaszkodna és inkább hajlandó volna
ellenzékbe vonulni, semminthogy támo-
gatást nyújtson a párt vezérének poli-
tikai lefejezéséhez. *Junian* pártiak ez-
zel szemben azt hangoztatják, hogy a
jelenlegi parlament elsősorban is élni
akar és ezért minden körülmények kö-
zött hajlandó lesz vezérének politikai
presztízst feláldozni.

Maniu és *Mihalache* között létrejött
megegyezés mindenesetre biztosítja a
nemzeti parasztpárt többségének támo-
gatását a jelenlegi kormány számára.
Ha szakadásra kerülne a sor, ugy *Ju-
nian* csak a parasztpárti képviselőknek
egy kisebb csoportjára és *Stere* hivoire
számíthat, semmi esetre sem azonban
egy olyan csoportra, amely lehetővé
tenné a jelenlegi kormány és a parla-
ment megőrszítését.

Hogyan látta a Hitler-puccsot egy kampóskeresztes lap gépirókisasszonya

A német horogskeresztesek vezérének hét év előtti „forradalmáról“ emlékezik meg könyvében egy német írónő, aki akkor a müncheni Hakenkreuzler-lap szerkesztőségében dolgozott

Hogy mit jelent a Hitler-rezsim? — azt hisszük, senki sem tudja jobban és közelebből megvilágítani, mint az a kis gépirónő, aki Hitlerék redakciójában dolgozott, a híres Hitler-puccs idején. Ez a téma soha nem volt aktuálisabb, mint ma, elvégre igazán nagyon kevés dolgot érdekel jobban az embereket, mint az, hogy a választások alatt ilyen félelmetesen előrenyomuló Hitlerék, hogyan néznek ki közelről s hogyan néz ki az a rezsim, ami Hitlerék nevével össze van forrva. Ez a rezsim igazi arcát ama bizonyos Hitler-puccs idején mutatta meg. Abban az időben Paula Cehiller kitünő német írónő a müncheni „Völkischer Beobachter“ című lap redakciójában volt gépirónő. Ezeknek az időknél izgalma egészen közelről élte át és új könyvében, amelynek címe „Petras följegyzései“, naplószerűen beszámol élményeiről. Ime néhány részlet a naplóból:

1923 szeptember 24.

Amint reggel 8 óra tájban a szerkesztésbe léptem, csak a takarítónők és a szolgazsemélyzet tartózkodott a helyiségben. 9—10 óra tájban kezdtek szállingózni a szerkesztők. Esetlen tiatemberek és mindnyájan úgy néztek ki, mintha sohse aludtak volna. Vosásaik idegesen rándultak össze és csak R., a főszerkesztő tűnt ki közülük arisztokratikus mozdulataival és gunyos, fölényes mosolyával.

No meg C. Hitler adjutánsa, egy veszekedő, tudatlan, naiv gyerek. Az egész környezetből valami mérhetetlen naivitás sugárzott ki és éppen ezen naivitás érzése keltette fel bennem a szájalom érzését mindnyájok iránt. Önkéntelenül is rájöttem, hogy ezek az emberek nem rosszak, hanem egyszerűen hiányzik egy kerekük és éppen ezért igyekeztem hozzájuk alkalmazkodni. Igyekeztem a munkában örömet találni. Ebben az időben, aki nem volt Németországban „patrióta“, az idióta számba ment, sőt egyesenesen becstelennek tartották. Tehát munkámat mint gépirónő a „nacionalizmus szemszögéből“ akartam nézni.

Szeptember 27.

Egy cikk a következőképpen készült: W. szerkesztő bömbölve, minden lármát tulkiabálva diktálta: „... A Vossische Zeitung főszerkesztője, Bernhardnak nyílt árulása a tetőfoka...“ Hirtelen megszakítja a diktálást: „Meyer, hol van a hirdetés kliséje? Ezzel a levéllel még ma a kiadóba megy!...“ Holzinger, ön ma este nem beszél? Beszéljen még egyszer a történelmi bajor zsidókról. Mit mondtam kisasszony? Ja igen: tetőfoka... Maradjon ülve kisasszony, a telefon óraszám zughat, csilingelhet, vagy tudja mit, csapja le a kagylót! Tehát: a guny tetőfoka. C. ur megjelenik az ajtóban: „Telefonáltam, ki szakított szét?“, „Senki.“ C. néz vérvörös arcra: „De hiszen szétszakították.“ Dühösen becsapja az ajtót. W. ur igen barátságosan: „Hol hagytuk félbe kisasszony? Igen: a guny tetőfoka. Az összes zsidó demokrata lapok arra törek-szenek, hogy a passzív ellenállás...“ Két ur, akik már hosszabb ideje érdeklődő mosollyal hallgatták a diktálást, meghajlítják magukat és W. ur felé közelednek. „Mit óhajtanak uraim?...“ Nagyon kedves, de nem muszáj pontig diktálni, én sohse felejttem el a tárgyat...

Az urak amerikai ujságírók? Sajnos, nincs időm, de ha önök igazán két percel megelégszenek? De semmiesetre sem tovább! W. ur két percig, tíz percig, husz, harminc percig marad távol. Amint újból visszatér, így szól: „Az urak meghívtak vacsorára“.

November 8.

„A forradalom“. Délután 6 óraker kö-zölték velem, hogy „éjjeli kiadás“ lesz, amiért is 10 óraker jöjnek be ismét a szerkesztésbe. Bementem, az asztalon még egy nedves papírlap feküdt:

„A polgári sörpincében most proklamálták a német nemzeti kormányt. A berlini novemberi csirkefogók kormányát megbuktatták.“ A szerkesztők gesztikuláltak, mintha mindnyájan megbö-londultak volna. Veres volt a fülük és sápadtan, vagy izzadtan csillogott az arcuk. St. hangja mennydörgésszerűen hangzott, különösen, hogyha telefonált. W. szerkesztő revolverével hadonászott, összes ellenségeit agyon akarta löni és kijelentette, hogy már régóta tudott a forradalomról, de diszkrétan hallgatott. Az összes szerkesztők be voltak rugva, az asztalokon folyt a snapsz. Bort hoz-zattak, a poharakat összekocintották „az új állam“ felállításának öröme és szagattott mondatokban megindult „az új idők“ első lapjának szerkesztése. Tulajdonképpen csak az öreg St. irta az egész lapot, a többi szerkesztők egész éjjel autón száguldottak a szerkesztőség és a polgári sörpince között, ahonnan a híreket hozták. Az öreg St. kiszolgált osztrák katonai uniformisában nedves, szikrázó szemekkel sétált föl és alá a helyiségben. Izgalmaiban tépdeste ősz haj-fürtjeit és alig tudott szóhoz jutni:

„Kedves gyermekem, írja: Németország felébredt lázas álmából, sugaras fényességben az új idők keresztül törtek a felhőkön, az éjszaka kivilágosodik s újból diadalmasan emelkedik fel a német hatalom és nagyság szimbóluma — a sas.“

Egész éjjel szédületes sebességgel irtam a lapot, rohantam telefonokhoz, felvettem a jelentéseket, közben Nürnberg, Stuttgart, Augsburg és a többi városok is nagyszerűen voltak értesülve a müncheni eseményekről. Mindnyájan oda voltak a lelkesedéstől s rohamcsapatokat az elindulásra készen tartották. 11 óraker futott be a szerkesztésbe R. főszerkesztő és ő hozta az első jelentést Hitler és Ludendorff beszédeiről. Fennhangon olvasta:

„Ebert egyszersmindenkorra megszűnik elnök lenni. Münchenben bajor nemzeti kormány alakul. Német nemzeti hadsereget állítanak fel. A berlini bünszövetkezet ellen megindul az ostrom. (Dörgő éljenzés.) Csak két utunk van: vagy német nemzeti kormányt alapítunk holnap, vagy mindnyájan meghalunk...“ Gyorsírtam, gépírtam, a gép mintegy ördögi masina dobt ki magából a kéziratokat és öt óraker megjelent a lap.

November 9.

Reggel a város összes főépületein és hirdetőoszlopain plakátok jelentek meg: „Áruló és legénvkedők megkísérelték a kormány megbuktatását és von Kahrt revolverrel kényszerítették a hozzájuk való csatlakozásra. Mindamelltt kijelentem...“ Dr. N.“

Egész München, amely az előtte való este a két ellenség kibékülését látta, Kahrt beszédét hallotta és a bajor állam monarchisztikus rezsimjének támaszait látta bennük, hihetetlenül és fölháborodva olvasta a plakátokat.

Reggel hat óraker már ismét ott voltam. Éjszakáig egyfolytában a telefon-

nál ültem és vettem fel a jelentéseket. Egész nap a kérdézőkódések özöne ömlött felém. Mi történt? Hogy vehette át az éjszaka folyamán Kahrt a hatalmat? Hol van a mi vezérünk, a mi hősiünk? Mi lesz most Hitlerrel? Hitler áruló, sohse többé! Kahrt áruló. Hitler, a mi Hitlerünk hazaáruló. Kahrt elárulta barátját! — kiáltották nők és férfiak zavaros egymásutánban.

Délután a zürzavar tetőfokra hágott. Még mindig sokan hittek a forradalom sikerében és óránként várták a rohamcsapatok északfelé való vonulását, először is Szászország felé. Atyák és fiúk kora reggel fegyverrel hagyták el a házat, délig nem tértek vissza és az anyák és feleségek nem tudták, mi történt velük. Hol van a férjem, hol van a fiam? Zenét hallottunk, már az ellenség elővonulnak? — kiáltották. Mielőtt az ucai harcok megkezdődtek volna, a legkülönbözőbb hírek keringtek: Igaz, hogy Hitler és Ludendorff meghaltak és minden elveszett? Közben „kedvező jelentések“ érkeztek más városokból Hitler állítólagos győzelméről — Münchenben. Csak délután 3 óra tájban érkeztek meg a hivatalos jelentések Hitler tüntető fölvonulásáról: A rohamcsapatok énekelve vonultak végig a városban, lobogó zászlókkal. Hirtelen egy salve. Honnan? nyolc golyó talalta, amint Ludendorff akarta megvédeni. Ludendorff elájult, adjutánsa egy közeli gyógyszerárba rohant és ordít. Hitler karján megsebesült. Autóban menekül. Csapatjai a szél-

Két lapot koboztak el Spanyolországban a sajtócenzura életbeléptetésének napján

London, szeptember 20. Madridi jelentés szerint az előzetes sajtócenzura felfüggesztésének első napjaiban két nagy vidéki lap elkobzásán kívül más represszálat nem alkalmaztak a szabad sajtó ellen. Az elkobzott lapok egyike a bilbaói El Liberal, a másik a sansebastiani Diario Pueblo Vasco. Berenguer miniszterelnök a madridi

lapok munkatársai előtt tett nyilatkozatában teljes meglepetését fejezte ki a lapok cenzurája felett. Kiemelte, hogy az összes lapok korrektséget tanúsítanak és mérsékelt hangon ír-nak. A legradikálisabb lapok is önmérséklettel kritizálják a közeletet s ez lényegesen elő fogja segíteni a lelkek pacifikálását.

Amikor a betörők filmfelvétel ürügye alatt fosztják ki a bankot

Üvegpor a kenyérben — Az ellopott kolerabacillus — Bomba a csokoládétortában

Csikágó, szeptember 20. A legfantasztikusabb detektívregénynél is izgatóbb az a jelentés, amely nemrég jelent meg Csikágóban és a legutóbbi két évben elkövetett bűnesetekkel foglalkozik. Egy ujságíró gyűjtötte össze az egykori ujságtudósítások alapján a kétségkívül érdekes anyagot és azt minden szépités nélkül nyilvánosságra hozta. Tagadhatatlan, hogy egy Wallace-regény nem olyan érdekes, mint az ujságíró által kiadott gyűjtemény.

A csikágói alvilág tagjai ötletes trükköket használtak. Így rájöttek arra, hogy filmfelvétel ürügye alatt a rendőrség és a közönség közreműködése mellett nyugodtan lehet betöréseket elkövetni. Két esetben hajtottak végre ilyen módon nagyarányú betörést. Az egyik alkalommal öt bandita festői ruhába felöltözve fényes nappal eleoás autóban megállt egy bank épülete mellett. Az autóban ült egy „operatőr“ is, aki géppel előkészületeket tett a felvételezésre. Óriási tömeg gyűlt össze az uccán, amely érdeklődéssel nézte, hogy az egyik „film sztár“, aki fekete maszkot visel, mikép játszik el egy jelenetet a nyílt uccán. Ezalatt a másik három bandita a legnagyobb lelki nyugalommal behatolt a bank pénztártermébe és ott lövésre készen tartott revolverrel kifosztották a Wertheim-szekrényt. Egy másik esetben a mozsizínészeknek al-

cázott banditákat leleplezték. A pokolgépes merényletek a csikágói alvilág külön specialitásai. Ezen a téren nem mindennapi leleményességet árultak el az elvetemdedt gonosztevők. Az egyik közismert olajmagnás születésnapjára pompás csokoládétortát kapott. A torta mellett ott feküdt a nagyiparos barátjának névjegye és így igazán senki sem gondolt arra, hogy a torta belsejében bomba van elhelyezve. Amikor az ajánléktortát szétvágták, a bomba felrobbant. A banditák azonban családtagaik amikort azt hitték, hogy a robbanás rombadönti a házat, mert csak a szoborrongálódott meg. A tetteseket később letartóztatták.

Pokoli gondolat volt az is, ami egy péksegéd agyában született meg. A péksegéd pusztán embergyűlöletből üvegport süttött bele a kenyérbe és süteményekbe. Így akart elpusztítani egy csomó embert.

A titokzatos lopások között meg kell említeni, amikor ismeretlen tettesek tüstent tubus pestis- és kolerabacillust loptak el. Hogy mire használták ezt fel a tolvajok, örök rejtély marad.

A legvakmerőbb és legszemtelenebb betörést az a bandita követte el, aki két társával együtt rendőrnek öltöztetett egy bank egész személynézetét és azután kifosztották a pénztárt.

Nem kell megijedni

de az óvatosság nem árt.

Minden
fertőző

betegség elkerülhető

ha torkát, száját naponta többször valódi

DIANA

sósbornyóval öblögeti. Mindenütt kapható. Ügyeljünk azonban a „Diana“ névre, mert értéketlen utánzatok vannak forgalomban.

rózsa minden irányában menekülnek. A telefon megállás nélkül zugott, csengetett és a telefonhuzalokon át ezer és ezer torok sirása, jajgatása, fájdalmas kíváncsisága hallatszott. Kétségbeesetten emelem föl a kagylót és nem tudtam, hogy mit válaszoljak: a fia halott, a férje halott, végül is nem bírtam tovább, bekötöm a fületem, hogy ne halljam a telefon csilingelését. Késő este megjött a hivatalos jelentés, a halottak listája. 18 név. Mindnyájukat ismertük. Egyik-másik tegnap, tegnapelőtt volt itt és revolverekkel hadonászva fenyegették meg a berlini bünbarlangot. „Ebertet és az egész gazember köztársasági armádiát. — „Németország árulót“.

A FOR

Egy

(Bucuresti) Az Uj Kelet minisztérium idejében egy dokumentum egyes bukare akta eltűnésé tábornok-állakérdéses dokkezén fordult tünést keltett élénken korm

A r

szöve

A bukaresti néhány ugyan letet közöl a Eszerint a k mánia és Len konvencióját leg arról volt két állam egy ról történő ese dokumentum e épen a szóban rült, elsősorban a hadügyminis nyira változó mint inkább a és direktivákro deses aktát le tisztjei tanul lelő megjegyzés a hadügyminis borkok akkori hadügyminiszte riumban és ig borkok-államtit

Orosz

mentu

Florescu ne amelyről a nag csak az uralko noknak és Mir nek volt tudomá ból arra a meg az aktát egy a tozódó Derzsil vábbítani. Ho arra vonatkozó ló sítást nem nyu engedi inkább, magasrangú len ség rejtőzik. Az tériumnak egy e rára, akit a leg látták el. A dok nére is misztiké elűntek. A kor gori utasítást ló mosások határsz hoz, hogy igyek utast a legalap szovjet kémei az tak az aktának ból való kikerüle tóssággal dolgoz Lengyelországon országba kerülté lapja annakidej

„Titán, „Ob
3—4—5

Rác

kész

a technika le
Leguabl

„Ber

Vezérk

Zana

ügynökség
Maria 48 - 1

!! Őszi kötött ujdonságaink megérkeztek !!

Gyönyörű kötött tweed kosztümk és ruhák!
Harisnyák és fehérnemük nagy választékban!

„HERCULES“

czernovitzai gyári lerakat —: CLUJ, Cal. Reg. Ferdinand 13.

A román-lengyel katonai megegyezés szövegének rejtélyes útja a hadügyminisztériumtól Szovjet-Oroszorszáig

Egy bukaresti mérnök feljelentette Carapancea hadbíró-ezredet, aki állítólag meg akarta zsarolni

(Bucuresti—Bukarest, szeptember 20. *Az Uj Kelet tud.*) Néhány nappal ezelőtt hírt adtunk arról, hogy a hadügyminisztériumból az Averescu kormány idejében egy rendkívül fontos katonai dokumentum tűnt el. Megírtuk, hogy egyes bukaresti lapok verziói szerint az akta eltűnéséért a minisztérium akkori tábornok-államtitkára felelős, mert a kérdéses dokumentum kizárólag az ő kezén fordult meg. A hír érthető feltűnést keltett és az egész európai sajtó élénken kommentálta.

A román-lengyel megegyezés szövegének rejtélyes útja.

A bukaresti „Lupta” mai számában néhány ugyancsak feltűnést keltő részlet közöl a dokumentum eltűnéséről. Eszerint a kérdéses dokumentum Románia és Lengyelország titkos katonai konvencióját tartalmazza, amelyben főleg arról volt szó, hogyan járjon el a két állam egy Szovjet-Oroszország részéről történő esetleges támadás esetén. A dokumentum eltűnése és az a tény, hogy éppen a szóbanforgó állam kezei közé került, elsősorban azért érinti oly kínosan a hadügyminisztériumot, mert nem annyira változó katonai operációkról, mint inkább állandó jellegű adatokról és direktívákról volt benne szó. A kérdéses aktát legutóbb a nagyvezérkar tisztjei tanulmányozták, majd a megfelelő megjegyzések kíséretében átküldték a hadügyminisztériumba Mircescu tábornok akkori hadügyminiszterhez. A hadügyminiszter nem volt a minisztériumban és így az aktát Florescu tábornok-államtitkár vette át.

Oroszországba került a dokumentum.

Florescu nem ismerte a kérdést, amelyről a nagyvezérkar vezetőin kívül csak az uralkodónak, Averescu tábornoknak és Mircescu hadügyminiszternek volt tudomása. Az abban foglaltakból arra a meggyőződésre jutott, hogy az aktát egy akkor Dornavatrán tartózkodó Derzsilski nevű urhoz kell továbbítani. Hogy ki ez a Derzsilski, arra vonatkozólag semmilyen felvilágosítást nem nyújt a „Lupta” és sejtetni engedti inkább, hogy a név mögött egy magasrangú lengyel katonai személyiség rejtőzik. Az aktát a hadügyminisztériumnak egy ezredese vitte Dornavatrára, akit a legszigorúbb utasításokkal láttak el. A dokumentumok ennek ellenére is misztikus körülmények között eltűntek. A kormány annak idején szigorú utasítást küldött a határszéli állomások határszéli biztonsági hivatalaihoz, hogy igyekezzenek minden gyanús utast a legalaposabban kikutatni. A szovjet kémek azonban, akik résen voltak az aktának a hadügyminisztériumból való kikerülésénél, kellő elővigyázatossággal dolgoztak és a dokumentumok Lengyelországban keresztül Szovjet-Oroszországba kerültek. A szovjet néhány lapja annakidején megpendítette az

orosz kémszervezetnek ezt a sikeres fogását és gúnyos hangon perszifálta a román-lengyel katonai barátkozást. Az esetet annakidején Ferdinánd király tudomására hozták.

Carapancea hadbíró ezredes meg akarta zsarolni egy bukaresti ügyvédet.

Bucuresti—Bukarest, szeptember 20. A főváros politikai és katonai köreiben egyaránt élénk kommentálás tárgyát

képezi az a feljelentés, amelyet Niculescu bukaresti mérnök tett Carapancea ezredes-hadbíró, a bukaresti második hadtest hadbíroságának első királyi ügyésze ellen. Niculescu feljelentésében kifejti, hogy egy inszenzáls következtében hadbíroság elé állították kémkedés gyanúja miatt. Rosu kapitány Carapanceanak egyik sógora, ezalatt felkereste őt és közölte vele, hogy amennyiben házáat átírja Carapanceára, úgy fel fogják menteni. Niculescu tartva attól,

A tengerentuli államok kifogásolták, hogy a Népszövetség foglalkozik a varsói agrárkonferencia határozataival

„A Népszövetségnek nem szabad olyan problémákkal foglalkoznia, amely csak egyes államokat, vagy egy világrészt érdekelnek”

Genf, szeptember 20. A Népszövetség gazdasági bizottságának ülésén Glivic lengyel delegátus ismertette a varsói agrárértekezlet határozatait, amelyet 8 állam képviselőjében hoztak meg a keleti agrárkonferencián. Eredetileg tudvaleg arról volt szó, hogy Madgearu fogja az agrárkonferencia határozatait ismertetni, később azonban úgy határoztak, hogy a referátumot a lengyel delegátus fogja megtartani.

Ezután van Langenhowe holland delegátus felemelte tiltakozó szavát amiatt, hogy egyes államok az utóbbi hónapokban felemelték vámtételeiket. Ez a vámemelés nagy nyugtalanságot keltett Hollandiában és a Népszövetségnek meg kell találni a módját az ilyen megkezdések megelőzésére.

Coleman ausztráliai delegátus a varsói agrárértekezlet határozataira célozva, kifogásolta, hogy a Népszövetség

olyan problémákkal foglalkozik, amely csak Európát érdekli, a tengerentuli államok rovására is.

Coyajajje indiai delegátus csatlakozott az ausztráliai megbízott felszólalásához. Ő is feleslegesnek tartja, hogy olyan kérdésekkel foglalkozzék a Népszövetség, amely csak bizonyos államokat, illetőleg egy bizonyos világrészt érdekelnek.

Popovici pénzügyminiszter Máramarosszigeten a panaszkodó kereskedőknek kijelentette, hogy szó sem lehet az adók leszállításáról

(Sighet—Máramarossziget, szept. 20. *Az Uj Kelet tud.*) — Popovici Mihály erdélyi inspekciónak a varsói útján őt órákora Nagyváradról Máramarosszigetre érkezett. A pénzügyminiszter a helyi hatóságok fogadták, élükön dr. Dan György megyei tanácselnökkel. Popovici Mihály megérkezése után azonnal a vármegyei prefekturára hajtattott, ahol a máramarosszigeti gazdasági testületet küldötteit fogadta.

Elsőnek a Sfatul Negustorese egy delegációja járult a pénzügyminiszter elé Keszner Dezső vezetése mellett, aki élénk színekkel vázolta a pénzügyminiszter előtt a máramarosszigeti kereskedő-társadalom siralmas helyzetét. Rá-

mutatott arra, hogy a Csehszlovákiával való határsorompok lezárása a máramarosszigeti vámhivatal megszüntetése következtében az eddigi intenzív kereskedelmi kapcsolatok a szomszédos országgal megszűntek. Az árut nagy kerülővel kell Csehszlovákiából Máramarosszigetre szállítani, ami ugyancsak a szigeti kereskedőket sújtja. Keszner kifejtette végül, hogy a túlzott adók, mint azoknak könyörtelen behajtása elviselhetetlen teherként nehezdednek a máramarosszigeti kereskedő-társadalomra.

Popovici pénzügyminiszter válaszában kijelentette, hogy a szigeti vámhivatal megszüntetésével kapcsolatban

panaszokat vizsgálat tárgyává fogja tenni. Ami az adókat illeti, az állam rendkívül súlyos pénzügyi helyzete áldozatokot kíván meg az adozó polgároktól. A költségvetési egyensúly fenntartása miatt szó sem lehet az adók leszállításáról.

Az iparosok delegációja járult ezután a miniszter elé, Valeanu vezetése mellett. A küldöttség tagjai csaknem sirva panaszolták el a miniszternek nyomorúságos helyzetüket. Popovici Mihály válasza ugyanaz volt, mint amelyet a kereskedőknek adott az állam nehézségére való tekintettel az adókat nem szállíthatja le.

A liberálisok beszüntetik a kormánybuktató kampányt és újra részt vesznek a parlament ülésein

Duca királyi kihallgatásának érdekes következményei

(Bucuresti—Bukarest, szeptember 20. *Az Uj Kelet tud.*) A bukaresti sajtó érdekes részleteket közöl Duca csütörtökönkénti kihallgatásában a liberális párt audienciája következtében a liberális párt elhatározta, hogy nem indít kormánybuktató akciót a nemzeti parasztpárti kabinet ellen. Duca meggyőződött az audiencia során, hogy a király nem akarja a jelenlegi parlamentet feloszlítani, mert attól tart, hogy a mai súlyos gazdasági és pénzügyi helyzetben esetleges új választások éppúgy a szélsőgek előretörését eredményezné, mint ahogyan az Németországban történt.

A királyi audiencia egy másik következménye az, hogy a liberális párti képviselők a parlament őszi szessziójának megnyitása napján Bratianu Vintila ve-

zérlate alatt meg fognak jelenni a parlamentben. Bratianu Vintila a törvényhozás mindkét házában nyilatkozatot fog felolvasni, amelyben ismerteti pártjának új programját, hűséget tesz a dinasztia mellett és a külföldi tőkével való együttműködés szükségességét fogja hangoztatni. A liberális párt nem akarja a költségvetési redukeió ódiáját vállalni és ezért inkább ellenzékben marad, de lojálisan támogatást kívánja nyújtani a királynak az ország talpraállításában.

Megírtuk, hogy a parlament őszi ülésszakának megnyitását egy hónappal elhalasztják. Maniu Gyula e tervhez már megszerezte a király hozzájárulását és az erre vonatkozó rendelkezés nemso-

kára napilagot fog látni a Monitorul Oficialban. Kormánykörökben hozzáfűzik e tervhez azt, hogy a képviselőház ülésének elnapolására szükség van, hogy Maniu Gyula, akinek egészségi állapota a legutóbbi két év alatt több kívánnivalót hagy, hozzájuthasson valami pihenéshez.

A pihenést Maniu Gyula valamely külföldi szanatóriumban fogja élvezni. Egészségi állapotának helyreállítása után meglátogat több külföldi államot, hogy azok kormányával személyné érintkezést felvehesse. A külföldi államok meglátogatásának idejét azonban arra az időpontra halasztotta, amikor Mironescu hazaérkezett külföldi útjáról mélyen a koronázásra hívja meg az államfőket.

Megdrágult az élet
Le kell számitani az árakat
Havi 140 lejért
már vehet bérletet a kolozsvári
Magyar Színházban

hogy kémkedés miatt öt esztendei börtönre fogják elítélni, eszközölte az átirást s röviddel ezután Carapancea be is költözött házába.

A hadügyminisztérium a feljelentés alapján vizsgálatot rendelt el a hadbíró-ezredes ellen s ennek lefolytatásával Tenescu tábornokot, a negyedik tüzérbrigád parancsnokát bizta meg. Tenescu tábornok tegnap délelőtt kihallgatta Carapancea ezredet. A kihallgatás 4 óra hosszat tartott.

kell edni

ág nem árt.
den
őző
gség
ilhető
száját na
szőr valódi
NA

eti. Mindenütt kap
zonban a „Diana”
len utánzatok van
alomban.

ban menekülnek. A
külkül zugott, cse-
szalokon át ezer és
ajgatása, fájdalmas
szott. Kétségbeeset-
agylót és nem tud-
szóljak: a fia halott,
l is nem bírtam to-
letem, hogy ne hall-
ngelését. Késő este
jelentés, a halottak
nyájukat ismertük.
p, tegnapelőtt volt
l hadonászva fenye-
erlini bünbarlangot.
sz gazember köztár-
„Németország áru-

országban
nek napján

előtt tett nyilatko-
egelégedését fejezte
rája felett. Kiemel-
lapok korrektséget
érsékelt hangon ir-
lisabb lapok is ön-
fájka a közéletet s
fogja segíteni a lel-

felvétel
a bankot

icillus — Bomba

leleplezték.
merényletek a csiká-
specialitásai. Ezen
dennapi leleményes-
az elvetemedett go-
gyik közmert olaj-
napjára pompás esz-
ott. A torta mellett
gyiparos barátjának
gazán senki sem gon-
a torta belsejében
ezve. Amikor az aján-
ták, a bomba felrob-
k azonban csalódtak.
k, hogy a robbanás
at, mert csak a szoba
A tetteseket később

t volt az is, ami egy
an született meg. A
ta embergyűlöletből
bele a kenyérbe és
gy akart elpusztítani

pások között meg kel-
r ismeretlen tettesek
pestis- és kolerabacil-
fog mire használták
k, örök rejtély mara-
b és legszemtelenebb
indita követte el, ak-
ült rendőrnek öltöz-
bank egész személy-
kifosztották a pén-

„Titán, „Oberon“ „Olympia“
3—4—5 lámpás hálózati

**Rádió-
készülékek**

a technika legújabb vívmánya!
Legújabb selektivitás

„Berliner“

Vezérképviselőt:

**Zana Casei-
ügynökség Bukarest, Bd.
Maria 48 - Telefon 325-61**

Tizenhárom embert végeztek ki Moszkvában, mert aprópénzt rejtegettek

Oroszországban eltörlik a pénzt és az áruutalványozás rendszerét vezetik be

Berlin, szeptember 20. Szovjet-Oroszországból újabb érdekes krízisnek a hírei érkeznek Németországba. Az iniláció után a pánik gyorsan elűt, a közönség a gazdasági válságot teauritással és árucserevel igyekszik elintézni. A kormány azonban a legkevésbé alkalmas módszerrel, a statáriummal reagál rá. Moszkvában az utolsó hetekben nem kevesebb, mint tizenhárom egyént végeztek ki aprópénzre és teauritásra miatt. Egyidejűleg utasítást adtak a provinciák hatóságainak, hogy példát kell statuálni terror-ítéletekkel. Charkovban, Bakuban, a Volga melletti nagy városokban aprópénz-rejtegetőket elfogtak és részben kivégezték. A Moszkvában kivégezték — hivatalos jelentés szerint — 5000 rubelnyi rejtett ezüstpénzt találtak, de Dagestan fővárosában, Machats-Kaleban egy „spekuláns” már 100 rubelnyi aprópénz miatt vesztette életét. Az aprópénz utáni hajszá pedig tovább tart. Kaukázusban már 15 rubel aprópénz miatt lefogtak szovjet-polgárokat. Ez a szigorúság azonban elősegíti az orosz valuta összeomlását. A terror következtében ugyanis a parasztek három csoportba tagozódtak.

Három csoport

Az egyik csoport nyugodtan rejtegette továbbra is az aprópénzt, amely alapján egy nagyon gyöngécske öntvény, de ha agyonlövük érte az embert, akkor azt kell ítéltetni, hogy bizonyára van értéke. A parasztek tehát jó mélyen a földbe ássa fölösleges ércpénzt. A papír rubel értéke pedig erősen esett. Két aprópénz-rubelért öt rubel papírpénzt fizetnek.

A másik csoport a büntetéstől való félelemben vonakodik egyáltalán aprópénzt elfogadni. A piacokon a parasztek csak egész bankjegyek ellenértékét adják. Nem fogad el és nem ad vissza aprópénzt.

A harmadik csoport semmiféle pénzt nem fogad el és csak árut cserél áruért. Az élelmiszerekben való szabad kereskedelmet a jövőben már csak ilyen módon lehet lebonyolítani. A télen a faluban élelmiszert csak közvetlen úton lehet majd kapni: vagyis áruért, főleg textilért.

Virul a csempészet

A szabadkereskedelemben kapható

Az ideai rádiopiac szenzációja:

a 3+1 esőves hálózati váltóáramu

Standard

3-a

12 havi részletre kapható mindenütt!!

Áru egyébként rohamosan tünik a piacról. Az üzletek ugyszólván üresek, a kevés árucikk ára pedig egyre emelkedik.

Soha a csempészet még úgy nem virult, mint most. A vajnak régebbi ára 70 kopek volt, ma 15—20 rubel között váltakozik, vagyis az állam által megállapított áraknak hat és hétszerese. Ugyanez áll a cigarettára, amelynek hivatalos ára 50—60 kopek, amelyért azonban a magánkereskedelemben három rubelt kell fizetni. Nem csoda, ha a csempészek igyekeznek minél több áruhoz jutni és ha a tisztviselők magukat minél gyakrabban megvesztegetetik. Kereskedőket és tisztviselőket egyaránt itélnek halálra emiatt. Ez azonban, mint említettük, magát a rendszert nem tudja stabilizálni, úgy, hogy lassanként kezd Oroszországban elhalkulni a pénz fogalma és helyébe az árucsere lép, a pénz közvetítésének kizárásával. A szovjet közigazgatásai ugyan ragaszkodnak még a pénzhez, de az események egyre előtérbe helyezik a szovjetiföldök egyik messzibb célját: a közvetlen árucsereét.

A váltót nem ismerik Oroszországban

A pénzt a szovjet-nemzetgazdaság

nagyrészből már ki is vonták. Az állami vállalatok egymás közötti elszámolásból teljességgel kiküszöbölték a pénzt és a kereskedelmi váltót az orosz közigazdaság ma már nem ismeri. Az állami gazdaságban a pénzt már csak bérek fizetésére adják. Most a pénz jelentősége továbbra is visszafejlődött. Az állam új adóreformot készít elő. Az összes közvetett adókat, az állami ipar adójának nagy részét, az összes illetékeket, amelyeket az állami vállalatok tartoznak fizetni a kincstárnak, eltörlik és az adórendszert leegyszerűsítik. A közigazdaság szocializált része mindössze havi adót és illetéket ismer. Ezeket sem fizetik pénzben, hanem könyvelési elszámolásokban rendezik. A belső kereskedelemben tehát az állami ipar és állami kereskedelem teljesen nélkülözheti a pénzt.

A köznapi élet folyamán a pénz mellőzése szinte mindennapos. A jövedelmi adókat levonják a fizetésből, vagy bérekből, a vállalat pedig elkönnyveli az állammal szemben fennálló kötelességeit. A parasztek egységes adóját természetbeni adóval intézik. Az állam a paraszttól nem kér pénzt, hanem csak természetben egy részét. A parasztek pedig a való-

Hat és fél milliárddal kell csökkenteni a különböző minisztériumok évi költségvetését

Elbocsátják a számvevő tiszteket és olcsó fizetésű civilekre bizzák a hadsereg adminisztrálását. Tizennégyezer tanítóval van több Romániában, mint amennyire szükség van

(Bucuresti—Bukarest, szeptember 20. Az Uj Kelet tud.) A pénzügyminisztériumban napok óta dolgozik már az 1931 évi költségvetés összeállításán egy erre a célra alakított bizottság, amelynek elnöke Popovici Mihály pénzügyminiszter, tagjai pedig Teianu pénzügyi államtitkár, Banciu és Popa pénzügyminisztériumi osztályfőnökök. A bizottság megállapította azokat a normákat, amelyek szerint az egyes minisztériumok költségvetésüket össze állítani tartoznak. Harmincöt pontban foglalták össze a minisztérium számára a kormány utasításait, meghatározva az egyes redukciókat és az egyes miniszteri költségvetések amputálásának módját.

A pénzügyminisztérium számításai szerint a deficit elkerüléséhez minimálisan 4 milliárd lejes megtakarításra van szükség. Ezzel szemben egyedül a hadügyminisztérium költségvetésének 2 és fél milliárd lejellel való emelését kívánja. A hadügyi tárca kívánságát minden valószínűség szerint teljesíteni fogják. Ezzel szemben a pénzügyminisztérium kéri, hogy a hadsereg adminisztrációjában ugyancsak eszközöljenek megtakarításokat. Allitóltag elhatározták, hogy a számvevőtiszteket elbocsátják a hadsereg kötelékéből és a hadsereg adminisztrálását kisebb fizetésű civilekre fogják bízni. A pénzügy-

minisztérium hivatkozott arra is, hogy a hadkegészítő parancsnokságok ugyan csak túl vannak terhelve személyzettel. A háború előtt egyetlen tiszt irányította a hadkegészítő működését. Ezzel szemben ma a hadkegészítőknél egy ezredes, egy alezredes, két őrnagy, két kapitány, két főhadnagy és egy hadnagy teljesítetnek szolgálatot. Megtakarításokat kér a pénzügyminisztérium a közoktatásügyi minisztériumtól is. Megállapítást nyert, hogy 14 ezerrel több tanítója van az országnak, mint amennyire a tanulók számához viszonyítva, szükség volna. Romániában minden 25 iskolás gyerekre esik egy tanító.

A londoni román ügyvivő az antiszemita perekben felmentő verdiktet hozó bíróságokat teszi felelőssé a zavargásokért

Az angliai zsidó munkásság tiltakozó küldöttsége a londoni román követségen

London, szept. 19. A nagybritaniai és írországi zsidó munkástanács S. Ioseph, Lipschitz, Letwich és Rosenberg zsidó munkásvezérekkel álló delegációja megjelent M. Laptera londoni román ügyvivő előtt és elégedetlenségének adott kifejezést afölött, hogy a román kormány és a helyi hatóságok nem biztosítják eléggé a zsidó lakosság életét és vagyonát az állandó erőszakos támadásokkal szemben.

A küldöttség arra kérte a román kormányt, hogy a büns antiszemita agítációk ellen rendkívüli intézkedéseket foganatosítson. A borsai áldozatok és más kilengések által sújtott községek kártalanítása a kormány kötelessége és nem nyilvános gyűjtő akció. A delegáció ismételt kijelentette, hogy nincs ellenségesen hangolva a román kormány iránt, hanem csak azt kéri, hogy a kormány egy olyan helyzetnek vessen véget, amelyben a romániai zsidók állandó szenvedésnek vannak kitéve, egy olyan helyzetnek, amellyel szemben a külföldi zsidók semmiesetre sem maradhatnak közömbösek.

A román ügyvivő kijelentette, hogy a memorandumot el fogja juttatni kormányához és annak választ ismertetni fogja a zsidó munkástanácsal. Ő maga biztosította a küldöttséget, hogy ezek a rendelkezések a kormánynak nagyon kellemetlenek már azért is, mert ártanak a külföldi közvélemény előtt és ezáltal nehézségeket okoznak Romániának. Az ügyvivő a továbbiakban biztosította a küldöttséget hogy a román kormány mindent elkövetett, hogy a zavargásokat elnyomják, a vezetőket tartóztassák és elítélik. Sajnos, azonban a bíróságok ezeket az embereket szabadlábra helyezték. A bíróságok egészen függetlenek a kormánytól és a kormány nem tudja a bíróságok akaratát megmásítani. A kormány nem állíthatja az agitátorokat hadbírósként elé, mert ez megerősítené azt a tévhitet, hogy Romániában kiűtött a forradalom. Tekintettel arra, hogy Romániában nincs diktatura, a kormány kénytelen magát a parlamentáris rendszernek és az esküdtbírósnak alávetni. A legnagyobb nehézséget a gazdasági krízis

okozza, mely alatt a zsidók is szenvednek, amit azonban egy külföldi Románia ellenes mozgalom nem tud javítani. Az antiszemita agitátorok profitálnak ezekből a gazdasági nehézségekből és az eltévelyedett tömeg a zsidókat használja fel bűnbaknak. Szerinte az egyetlen megoldás: megteremtteni Romániában a normális gazdasági helyzetet. Szent meggyőződése, hogy akkor az antiszemita kilengések maguktól elsimulnak.

Hajfestés

KOMOL párizsi hajfestőszer 18 természetes színárnyalatban létezik. Ezzel őszülő haját 15 perc alatt a legnagyobb biztonsággal az eredeti színére festheti vissza. Kérje a „KOMOL”-t az Ön fodrászánál. Vezérképviselő: ORADEA, Str. Delavrancea 28. I., ahonnan díjtalan prospektust kaphat.

Csecsemőnek a legjobbat: HOFER hintőport-krémet-szappant!

és gyomorbántalmak gyógyszer a híres
AMASI
YNIA
GYVIZ GYOGYIT!
mindenütt
GOLDMANN IZSAK
Vitecz 15

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánási zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jánbor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— A dominionok delegátusai elindultak az angol birodalmi konferenciára. Londonból jelentik: A szeptember 30-án tartandó birodalmi konferenciára a dominionok delegátusai utban vannak Anglia felé. A konferenciát bankett és fogadás előzi meg. A kiküldötteket a királyi pár is fogadni fogja a Buckingham-palotában.

— Több, mint száz sebesültje van a Bombay-i választási csatározásoknak. Londonból jelentik: A Press Association jelenti Bombayból, hogy a helyzet valamivel nyugodtabb. A városban a riadó-készültséget még fenntartják, de újabb zavargások nem fordultak elő. A választási harcban több, mint száz ember sebesült meg. Ezeket kórházban helyezték el. A nacionalisták rendbontó akciói miatt a választásokban való részvétel egészen minimális volt, mert a választásokat sikerült megfélemlíteniük.

— Stockholmban közzétették Andréé naplóját. Londonból jelentik: Stockholmban tegnap közzétették Andréé naplójának rövid kivonatát. A léghajónak a nedvesség és a fagy miatt kellett leszállania. Megelőző napon a kosárban tűz támadt, de ezt sikerült eloltani. Leszállás után nyomban előkészítették a szánnal való utat. A tudósok július 22-én indultak el, de nem a Spitzbergák irányában, hanem keletre. Később irányt kellett változtatniuk a Hét-szigetek felé hajtottak. Andréé elismeréssel nyilatkozik a naplóban társainak bátorságáról és a súlyos helyzetben is megmaradt jókedélyéről.

— Allandó légi vonal Hollandia és Jáva között. Párizsból jelentik: A Havas távirati iroda hági tudósítója jelenti, hogy szeptember 25-én új allandó légi vonal nyílik meg Amsterdam és a jávai Bandoeng között. A 13 ezer kilométeres utat kereskedelmi repülőgépek 20 közbeneső leszállással 12 nap alatt fogják megtenni.

— Vagyontalanul halt meg Vass József magyar népjóléti miniszter. Budapestről jelentik: Az elhunyt Vass József miniszter vagyon hátrahagyása nélkül történt elhalálása következtében a kormány elhatározta, hogy édesanyjának és nővérének élethossziglani időtartamra felajánlja a miniszter állami lakását.

— EGY KOLOZSVÁRI KORCSMÁROS KÜLÖNÖS ÖNGYILKOSÁGA. Szombaton délután félkettőkor Muresan Gábor kolozsvári koszmáros, akinek üzlete a Györgyfalvi uton van, felment a háza padlására és felakasztotta magát. Mire a szomszédok észrevették, már meghalt. Különös érdekessége ennek az öngyilkosságnak az, hogy Muresan, mielőtt eldobta volna magát az életét, teljes lakásberendezését összetörte, a ruhaféléket szétszaggatta és felvagdalta. Ebből arra következtetnek a hatóságok, hogy tettét alighanem pillanatnyi elme-zavarban követte el. Más magyarázat egyelőre már azért sem lehet találni az öngyilkosságra, mert Muresan senki felé levelet, vagy irást nem hagyott hátra. A nyomozás egyébként még azt is megállapította, hogy Muresan valóféltben volt a feleségétől és egy fiatal nővel élt közös háztartásban.

Ezren és ezren nyernek évről évre a népszerű FRITZ DORGE

Wien I-k, Kärtner Strasse 43—49

banknál vásárolt sorsjegyeken. Miért nem akar Ön is egyszerűen szerencsések közé tartozni? Sorsjegyek: egész 1200, fél 600, negyed 300 Lei. Nincs előfizetés. Az összegek a sorsjegyek vétele után a húzás kezdete előtt utalhatók át. Megrendelését eszközölje lehetőleg azonnal. A sorsjegykészlet rohamosan apad

Epítsük fel a leégett zsidó Borsát!

Mai kimutatásunkat itt adjuk:

Schwartz Zsigmond	100 lej
Hj. Schwartz Mór	100 „
Schonberg Mozes	100 „
Lób Izsák	100 „
László Ferenc	100 „
Ince Pál	100 „
Spitz Izidor	100 „
Deutsch Géza	100 „
Abraham Sándor	100 „
Sámuel Farkas	100 „
Spierer Farkas	100 „
Feuerstein Mór	100 „
Feuerstein Jakab	100 „
Grossman Gusztáv	100 „
Antal Dezső	100 „
Süssmann Sándor	100 „
Polátsék Samu	100 „
Révai Adolf	100 „
Paneth Illés	100 „
Steinfeld Irén	100 „
Mózes Leopold	100 „
Kisebb adományok	1.645 „

Széplak

Steiner Béla	500 lej
Wieder Mór	500 „
Hertz Benjámin	200 „
Steiner Ede	300 „
Guttman Josua	200 „
Stern Jenő	200 „
Hertz Mór	100 „
Pollák József	100 „
Stern Jakab	100 „
Steiner József	100 „
Többek	410 „
Fischer Bernát Almaszeg	500 „
Rosenberg József Almaszeg	100 „
Izsák Jakab Verzár	250 „
Schwartz Samu Verzár	100 „
Nasch Farkas Bályok	205 „
Többek Bályok	145 „
Helperin Jenő Papfalva	100 „

— A mandzsuriai fő kormányzó a polgárháború azonnali beszüntetését követeli a nankingi kormánytól. Pekingből jelentik: Csiang Csü Liang, a mandzsuriai fő kormányzó felszólítást intézett a nankingi kormányhoz és a pekingi ellenkormányhoz is, melyben a polgárháború azonnali beszüntetését követeli. Ellenkező esetben a mandzsuriai kormány csapatai bevonulnak Kína belsejébe és ők teremtenek rendet.

Miniszteri engedély nélkül is lehet lesz iparvágányt bérelni. Jókora kéréssek csak most kerültek sorra az iparvágányok bérletére vonatkozó szerződések megkötése, miután minden egyes esetben ki kellett kérni a közlekedésügyi minisztérium előzetes jóváhagyását, amelyet mindig nagyon nehéz kisorsolni. Erre való tekintettel a CFR ügyvezető igazgatósága azzal a kéréssel fordult fellettes hatóságához, hogy a jövőben a minisztérium előzetes engedélye nélkül is lehessen iparvágányok bérletére szerződéseket csinálni a felekkel.

אתרוגים ודסים לילובים

אין אמצעסטן איינצוקויפן בייא לייב-בער גלאזער וואס האט היער דעם אתרוגים לאגער אין

Piata Mihai Viteazul No. 30

אין הויף, דיא אתרוגים האט חתני ר' אברהם וועדער מסיגט מיר אין פריעסט איינגעקויפט, עס ווירד אין ענגרויא עס דעטייל פערקויפט

— Ne csüggedjünk, ha az idők még olyan rosszak! Egy szerencse sorsjegy csodát művel és számúzi az összes gondokat az egész életre. Prospektus és rendelőlapon ingyen, postalap pontos címmel elengedő; Fritz Dörge bank, Wien, I. Kertnerstrasse 43—49.

— Sorra elismerik az európai államok az új argentinai kormányt. Londonból jelentik: Az angol, belga és holland kormányok elismerték Argentina új kormányát.

Bukarestben

a közismert hosszú évek óta fennálló Grossman-féle kóser

étterem átköltözködött a Str. Ilfov 4 szám alá (Casa de depunere háta mögé, volt Restaurant Cluj) gyönyörű termeivel, kertjével rendelkező helyiségibe Kéri régi nagyrebusult vendégeinek továbbra is szíves látogatását.

Többek Papfalva	70 „
Rosenberg Armin Almaszeg	100 „
Stern N. gyűjtése Széltálló és vidéki hitközségek	540 „

Sintereag

Rotschild Adolf	1.000 „
Blatt Mór	500 „
Weisz és Wurdiger	400 „
Goldstein Leopold	100 „
Goldstein Mátyás	100 „
Markovits Armin	100 „
Kuriender Adolf	100 „
Többek	540 „
Snóderolásból az Izsák Simon-léle Hajdu ucai imaházban	1.800 „
Landau Ignác Rázb.-Cetatea	150 „
Sámuel Albert Bichis	200 „
Kohn Henrik Ilia	100 „
Máramarosai munkások Cio-bános (Olá)	500 „
Weisz Áron Chechis	100 „

Kápolnokmonostor

Simon Mózes gyűjtése:	
Dr. Urdea Gh.	500 lej
Simon Mózes	200 „
Burger család	100 „
Fügedi Károly	100 „
Dr. Hegedüs Miklós	100 „
Dr. Hochtéil Kálmán	100 „
Hirsch Majer	100 „
Zeiger Jakab	100 „
Többek	809 „

Összesen: 16.364 „

Eddig kimutatva: 1.400.046 „

Gyűjt eddigi összege: 1.416.410 „
 Dr. Vajna Izidor ur Alvincz, annak közlését kéri, hogy a tévesen az ő adományaként kimutatott Lei 1.000 összeget az Alvinczi Izr. Nőegylet adományozta.

Tekintettel a közelgő zsidó ünnepekre, hétfőn folyó hó 22-én a

DIANA-FÜRDŐ

egész nap nyitva, gőz- és kádfürdő férfiak részére. IGAZGATÓSÁG

— A Ferdinand király uti nagytemplomban a ros hasanai istentisztelet sorrendje a következő: Esti ima hétfőn és kedden fél 7 órakor kezdődik. Scharis (reggeli ima) 7 órakor, muszaf ima fél 10 órakor. A délutáni mincha pedig 4 órakor kezdődik.

— Anyja cigarettájának füstjében megfulladt egy csecsemő. Londonból jelentik: Harold Walker földbirtokos felesége cigarettáját felgyújtotta csecsemőjének ágyhuzatát és balesőt s amikor a megrémült asszony a konyhából hozott segítséggel visszatért, ujszülöttje már megfulladt a füstben.

— Mindazon mérgezési esetek leküzdésénél, melyeket romlott élelmiszerek, valamint tulsok ivás és dohányzás vagy morfium és kokain élvezete idéz elő, a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata fontos segédesszköz képez. Hires orvostudományi könyvekben felsorolják azt is, hogy a Ferenc József víz többek közt olommérgezésnél nemcsak meggyógyítja a makacs székrekedést, hanem mint specifikus ellenszer is kifejté kitünő hatását. A Ferenc József keserűvíz kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— Milton Sils szívzélhűdésben meghalt. Londonból jelentik: Hollywoodban szívzélhűdésben meghalt Milton Sils filmszínész.

— Az albán király állapota súlyos. Párizsból jelentik: Az Excelsior tiranai jelentése szerint albán politikai körökben komolyan aggódnak Zoghu király állapotá miatt, kinek tuberkulózisa újra elhatalmasodott és életét veszélyezteti.

Repülő hírek

*

Newyorkból jelentik: Miss Ruth Alexander fiatal amerikai pilótánő, aki hetekkel ezelőtt Vancouverből leszállás nélkül repült Mexikóba, repülőkatasztrófa áldozata lett. Gépe San Diego felett lezuhant s a pilótánő szörnyethalt.

Berlinből jelentik: Gronau óceánrepülő pilóta és társai ma megérkeztek Hamburgba, ahol ünnepélyes fogadtatásban részesítették őket. A hamburgi főpolgármester üdvözlő szavaira Gronau válaszolt. Utána a szenátusban és a városházán voltak a hivatalos fogadtatási ünnepségek. Gronau a hamburgi rádió mikrofonja előtt ma este háromnegyed tízkor elmondotta a rádióhallgatóknak élményeit az óceánrepülő útról és amerikai fogadtatásokról és tapasztalataikról. A lapok munkatársai előtt tett nyilatkozatában azt hangoztatta, hogy az északi utvonal repülőgépek számára kedvezőbb, mint az Azorokon át vezető.

Londonból jelentik: Az R. 101. lég-hajó két motorját újakkal cserélték fel és a léghajótestet 30 méterrel meg hosszabbították. A léghajó indiai utja előtt több próbatutat tesz a közeli napokban Anglia felett.

Berlinből jelenik: Friedrichafenből jelentik, hogy a Graf Zeppelin léghajó ma délelőtt 34 utassal svájci kör utra indult, melyről délután félötökortért vissza. A léghajó hétfőn Leipzigba repül.

SPORT

Vasárnap Romania KAC barátságos mérkőzés kerül lebonyolításra. Te kinttel arra, hogy a bajnokság már a jövő héten kezdetét veszi, mindkét csapat több új játékosat fog kipróbálni, akik, ha bevalnak, a bajnokságon is szerepelni fognak.

A Haggibbor egy kombinált együttese vasárnap Marosludason vendégszerepel, ellenfele az ottani Victoria jóképességű csapat lesz.

Oktoberben megalakul az önálló román uszósportcsapat. Az ország két részre lesz osztva. Bukarest lesz a székhelye a regátanak, míg Erdély és Bánát uszósportja Kolozsvárról lesz irányítva.

Romania első profi alakulata október elején kezdi meg működését. Romania egész sporttársadalmá nagy vá rakozással tekint a Temesvári Ripensia FC. megalakulása elé. A közvélemény a csapat megalakulásától várja a hanyatlásnak indult román sport fellendülését. A Ripensia minden lehetőfé meg is tesz, hogy minél hamarabb megkezdhesse működését. A vezetőség fáradozatlan munkássága eredményeként valószínűnek látszik, hogy az együttes október 5-én pályára lép. Ellenfele pedig vagy egy osztrák, vagy egy csehszlovák együttes lesz.

Montevideói vélemény a román válogatott szerepléséről a világbajnoki tornán. A montevideói román konzul jelentése szerint a román válogatott Peru elleni győzelme mély benyomást gyakorolt a délamerikai sportemberekre és az a vélemény alakult ki, hogy olyan sportszerűen viselkedő csapat, mint a román válogatott, mindenkor szívesen látott vendég lesz Uruguayban.

2:1 arányban vezetnek a magyarok az osztrák-magyar teniszmérkőzésen. Pénteken vette kezdetét az osztrák-magyar teniszmérkőzés. Az osztrákok Artens és Winterstein helyén kénytelenek voltak tartalékokat szerepeltetni s így magyar győzelem valószínű. A pénteki eredmények a következők: Krepuska győz Eifermann ellen, a Matejka—Kinzl jun. győz a Takács—Bánó pár ellen, végül a Kehr ling—Gabrovitz pár nehezen győz az osztrák Harbel—Gross pár ellen.

Din felrobban ladját e

Egy ereklje, gyilkost a haj

Newyork, szeptember 20-án, ténetes kataszt. Payne newyorki nya lett az áldozka jával együtt a tenni, azonban a dult, máris felrobban megsebesült.

A szerencsétlen is sokat foglalkoztatt semmi gyanusát. Később azonban hogy nem amint inkább el történt és magálan a dologban. telten megvizsgá jeleket vélt fel engednek követé dinamittal robbant rült azonban a ez megállapítan órság azonban ti mozást. Egy ide gyanusát nem t ber híreben álló keltett feltűnést, ség megtörténte biztosította fel életét. A kitartó sanként újabb é méltó adatokat a rendőrség azt megfordult a kl tekben kártyázó az is, hogy aké lárnál is többé kiderült, hogy a telt ügyész nagy rendőrség most ján letartóztatta latáskor méltat magától a gyilk rozottan tiltakoz datosan nem vet amely feleségéne val végződött.

Időközben azo nuvalomásokon elég kedvezőtlen kiderítette azt, h egy barátja ve is ígért. Ezt az szembesítették most már, hogy szorul a nyaka k zonytalan volt, lettek a keresz varba hozták. A nyomozás végre aki bevallotta, ő helyezte el a lesége és gyermek így a biztosított.

Nagy adós kényszerítették nálnjon, különben volna.

A bíróság szé meg a főtárgyal net halálra ítélt kihirdetése után goztatta, hogy székre kerülni.

Uj ke vend

Ezen lap előlize

kedvezmény

kedvezményt o (menut kivéve) me kiadóhivatalával lé já

Magyar Nemz Kam előadásaira szóló m kinttel a nagy színházjegy rend előbb

PARK Bu

szemben a Kele oldalával. (2

Megnövekedett társulat!
Meggazdagodott műsor!
Felfrissült szellem!!!

Biztosítsa rendes helyét

kedvezményes, leszállított áron a
KOLOZSVÁRI MAGYAR SZÍNHÁZBAN!

Bérelni lehet d. e.
10-1, d. u. 7-9.

Színház-Mozi

Hol lehet takarékoskodni

Minden háztartásnak legfőbb kérdése most: hol mit lehet lecsipni az okvetlenül szükséges kiadásokból. Ruházkodáson, szórakozáson takarékoskodjunk-e? Kiki saját egyénisége szerint, másként felel a kérdésre. Van azonban egy pont, ahol megbosszulja magát a túlzásba vitt takarékoskodás. Aki nem gondoskodik rendszeres szellemi felfrissülésről, az nemesak lélekben, hanem testben is elsatnyul. A frissen tartott szellemi érdeklődés viszont biztosítja a deris munkabírást, a nagy versenyben. Aki igazán takarékos, annak például okvetlenül rendszeresen kell színházba járnia. Egy olcsó bérlet a kolozsvári Magyar Színházban biztosítja a lelki felüdülést, szórakozást és művelődést. A megújított színház nagyszerű műsört és elsőrendű társulatot hoz az idén. Bérelni folyó hó 27-ig a színház titkári irodájában lehet.

A Magyar Színház Irodájának közleményei

AZ OPERAHÁZ FANTOMJA LON CHANEY-VEL, PROLONGÁLVA

A Magyar Színház grandiózus Lon Chaney filmje, „Az operaház fantomja” eddigi előadásait annyira telt házak nézték végig, hogy igen sokan nem jutottak jegyre, miért is a mozgó vezetősége, bár nagy anyagi áldozatok árán, egy napra prolongálta ezt a filmremeket és azt ma vasárnap 4 előadásra még műsoron tartja, hogy így módot nyújtson a közönség ama részének, akik az eddigi előadásokra nem kaphattak jegyet, a filmet megnézhesék. Előadások ma vasárnap (utoljára) 3, 5, 7 és este 9 órákor. Helyárak valamennyi előadásra 30 és 10 lej.

Ma vasárnap délelőtt 11 órákor matiné 15 és 10 lejes helyárrakkal.

Ma délelőtt 11 órákor matiné lesz a Magyar Színházban. Vetítésre kerül a „Friskói táncosnő”, kínai kalandor történet 8 felvonásban, a főszerepekben: Helga Thomas, Erna Morena és Rudolf Klein Rogge. Kiegészítő műsor 2 felvonásos amerikai burleszk. Helyárak: 15 és 10 lej.

AZ ARANYKARAVÁN

Hétfőtől új hangos amerikai attrakció kerül bemutatásra a Magyar Színházban. Műsoron Amerika legvakmerőbb leghíresebb cow-boy filmsztár, Ken Maynardnak szentelt hangos attrakciója, az „Aranykaraván”. A film az amerikai aranyásók veszélyekkel, szenvedésekkel telt küzdelmes életét mutatja be, mindvégig érdekesítően izgalmas cselekmény keretében, melynek rendkívüli szép, vadregényes tájrészletek a vad Nyugatról szolgálnak keretül. A filmhez a milliók megfelelő, pompásan megkomponált zene szolgál kísérettül. A főszerepet Ken Maynard játssza, aki hihetetlenül vakmerő lovasbravur-jelenetekben excellál. A film hétfőn, kedden és szerdán lesz műsoron. Naponta 4 előadásban kerül vetítésre, ugymint 3, 5, 7 és este 9 órákor. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

NAPCSOKOLTA LEÁNY

Bánky Vilma első hangos, németül beszélő filmje.

A hét közepén ismét egy új grandiózus hangos attrakció kerül bemutatásra a Magyar Színházban. Bánky Vilma amerikai magyar filmsztár első hangos és beszélőfilmje, a „Napsókolta leány” regényes filmjáték 8 felvonásban kerül vetítésre. Bánky Vilma partnere a kiváló filmszínész, Josef Schildkraut. Román, magyar és német szövegfeliratok. Helyárak a rendesek: 30, 20 és 10 lej ma radnak.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA

Vasárnap délelőtt 11 órákor matiné: „A friskói táncosnő” 15 és 10 lejes helyárrakkal.

Vasárnap 3, 5, 7 és este 9 órákor: „Az operaház fantomja”. Hangos, énekes és beszélő attrakció 10 felvonásban. A főszerepben Lon Chaney. Magyar nyelvű magyarizáló feliratok. Utoljára! Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Hétfőn 3, 5, 7 és este 9 órákor: „Az aranykaraván” hangos, énekes cow-boy történet 8 felvonásban, a főszerepben Ken Maynard. Burleszk kísérelő műsor. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Kedden 3, 5, 7 és este 9 órákor: „Az aranykaraván”.

Szerdán 3, 5, 7 és este 9 órákor: „Az aranykaraván”.

Csütörtökön 3, 5, 7 és este 9 órákor: „A napsókolta leány”. Hangos, éneklő és németül beszélő regényes történet 8 felvonásban. A főszerepekben: Bánky Vilma és Josef Schildkraut. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Pénteken 3, 5, 7 és este 9 órákor: „A napsókolta leány” hangos, éneklő és németül beszélő regényes történet 8 felvonásban. A főszerepekben: Bánky Vilma és Josef Schildkraut. Román és magyar feliratok. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Szombaton 3, 5, 7 és este 9 órákor: „A napsókolta leány”.

A Román Operaműsora

Vasárnap, 1930 szeptember 21 (délután): Traviata.

Szerda, 1930 szeptember 24: Aida.

Péntek, 1930 szeptember 26: Mártha.

Vasárnap, 1930 szeptember 28 (este): Az afrikai nő.

RADIO MŰSOR

Idő: Középeurópai

VASÁRNAP, SZEPTEMBER 21.

Budapest. 9: Ujsághírek, kozmetika

10: Református istentisztelet.

Utána: Pontos időjelzés, időjárás-jelentés.

Majd: Katona indulók.

2: Grammfónhangverseny.

3:30: A m. kir. Földművelésügyi

Minisztérium rádióelőadásorozata.

Horn János m. kir. kertészeti felügyelő: A gyümölcsfák megválasztása.

4: Rádió Szabad Egyetemen.

Utána: Pontos időjelzés, időjárás-jelentés.

5:15: Eugen Stepat orosz balalajkazenekarának hangversenye.

6: Vizváry Gyula: A színlaposztó és Az apósom c. művét felolvassa Vizváry Mariska, a Nemzeti Színház örökös tagja.

6:30: Bodán Margit magyar nótáestje. Vándorbot, hegedű meg egy tarisznya nóta XIV. rész. (Fráter-dalok Rádióra írta: Kubányi György. Kísér Magyar Imre és cigányzenekara.

7:50: Sporteredmények.

8: Vigjáték-előadás a Studióból. — Mukányi. Vigjáték. Irta Csáky Ger-

gely. Rendező Kiss Ferenc.

Az I. felvonás szünetjében: Lóversenyeredmények.

Utána: Pontos időjelzés, időjárás-jelentés.

Majd: A Fejes szalonzenekar, az Ostende tangó és jazzband, valamint Toll Arpad cigányzenekarának hangversenye az Ostende kávéházból.

Algír. 20:30: Grammfón. — 20:45: Kamarazene szólóakkal. 22: Egy óra jazz.

Belgrád. 18: Harmonikázás.

Berlin. 20: 13 számból álló Wagner zenekari est. 0:50-ig: tánczene.

Bern. 20:30: Gyógytermi zenekar. 21: Trió. 21:30: Gyógytermi zenekar. Szórakoztató zene.

Brünn. 20:15: Aleyxs „Yes Kitty” c. operettjének közvetítése a Casinoszínházból.

Bukarest. 20: Mozart „Szőkötés a szerélyből” című operájának előadása.

Dublin. 21: Hegedűjáték. Szoprán- és zongoraszóló. 22:30: Rádiózenekar.

Frankfurt. 19:30—030-ig: Stuttgart.

Hamburg. 20: Népszerű hangverseny. 22:30: Hangversenyt. 12 szám.

Kassa. 18:30: Szlovák dalok grammfónon. 19:20—22:20: Prága.

Köln. 20:10: Szórakoztató zene, utána éjfélig tánczene.

Königsberg. 20: Részletek a Varázs fuvala, Hoffmann meséi, Rigoletto és az Orvvadász c. operákból. 22: Tánczene Berlinből.

Leipzig. 19: Gitárdalok. 20: Offenbach Robinzónád című vigoperája. — 23: Tánczene Berlinből.

Milánó. 20:30: Lehár: Éva c. operettje. Az operett végétől éjfélig szórakoztató zene.

München. 20:05: A rádiózenekar 9 számból álló hangversenye. Utána 24-ig kávéházi zene.

Poznan. 19: Grammfón. 20—22: Varsó, utána éjfélig tánczene.

Prága. 19:30—22: Smetana: Két özvegy c. háromfelvonásos operája. — 22:25: Kávéházi zene.

Riga. 19:03: Népszerű hangverseny. 21:30: Tánczene.

Róma. 18:15: Grammfóntánczene. 21:05: Donizetti: Linda c. háromfelvonásos operája.

Stuttgart. 20: Mississippi áradása, hangjáték. 20:45: Szórakoztató zene. 22:45—030: Grammfóntánczene.

Toulouse. 20: Orosz dalok, szimfonikus zenekar. 21: Operarészletek, harmonikázás.

Varsó. 19:25: Grammfón. 20:15: Népszerű hangverseny. 23: Tánczene.

Bécs. 10:30: Egyházi zene. Tinell: A-moll mise öttagu vegyeskarra. 11:05 A volt népeperai zenekar hangversenye. 20:40: Nestroy: Esti szellőfőnök vagy a borzalmas vacsora c. operett, Offenbach zenéjével. Utána a Pau-scher zenekar játéka, Davis Ernő közreműködésével.

Zürich. 19:30: Református egyházi beszéd. 20: Magán- és karének. 21:10: Házi zenekar hangversenye.

HÉTFŐ, SZEPTEMBER 22.

Budapest. 9:15: Az Országos Postás zenekar hangversenye. Karnagy Krauf Antal. Ordódy: Revízió — induló. Eilenberg: Mydas király. Klinger: Hármatos rózsák. Bizet: Carmen. — Král: Zenei bőségszaru. Strobl: Magyar egyveleg. Kraul: Mi jön most — egyveleg.

9:30: Hírek.

12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárás-jelentés.

12:05: A rádió házikvartettjének hangversenye.

12:25: Hírek.

1: Pontos időjelzés, időjárás-jelentés.

A KOLOZSVÁRI MOZGÓK MŰSORA

Szept. 21	MAGYAR SZÍNHÁZ	CARMEN	CORSO	EDISON	SELECT	URÁNIA
Vasárnap	Az operaház fantomja	Felszabadulás a házasságból	Hai Tang	Kabaré Első csók	A floridai szűz	A nagy mérkőzés

2:30: Hírek.

4: Asszonyok tanácsadója.

4:45: Pontos időjelzés, időjárás-jelentés, hírek.

5:10: Megyery Ella felolvasása: A világoskék ország.

5:45: Grammfónhangverseny.

7: Német nyelvoktatás.

7:30: Rádióamatőrposta.

8:15: Norvég est.

9:45: Pontos időjelzés, időjárás-jelentés, hírek.

Majd: Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

10:30: A m. kir. I. honvédegyalozes red zenekarának hangversenye.

Berlin. 19:25: Fuvózenekar. 20:15: Frankfurt. 21: Kamarazene. 22: Könyvnyű zene.

Székely Sándor

Satu-Mare — Wien

az ország egyik legnagyobb bórdiszműárnyára cluj-i bizományi lerakatába

D'or Hírszertárba

Calea Reg. Ferdinand (volt Wesselényi u.) 13

megérkeztek a legújabb újdonságok. — Ridikülök, Nécessaire-ek, Aktatáskák Utiböröndök

Aprohirdetések

Szörme bundákat 3500 és szörme gal-lérok 350 lejtől kaphatók. V. Jánky, Fő-tér 22. Udvar.

Románul, magyarul, németül beszélő szabamester konfekciós üzletbe ajánko-zik nap-szabónak, vagy mint segédnek. Megy esetleg vásárokbá is. Kitünő el-adó. Nem relléktál nagy fizetésre. Cim: Hirsch, Cluj, Str. Casianu (Györgyfalvi ucca) 44. a.

Bérleti árlejítés! A Chevra Kadisa tulajdonát képező több orth. nagytemp-tomi Mizrach ülés folyó hó 22-én reggel Szlichat után árlejítés utján a helyszí-nen bérbe lesznek adva.

Jelenleg is állásban levő, 10 éves gyakorlattal rendelkező, mindennemű iro-dai munkát, gépirást perfektül értő ro-mán tudó secretar, az ünnepek utáni belépésre állást keres. Szükség esetén több gyerek chimis rase és kezdő gé-mé-re tanítását is vállalja. Ajánlatokat fi-zetési feltételekkel Steiner József sec-retar címre, Cizer, jud. Salaj kér.

Az Erzsébet-fürdő értesíti a közönsé-get, hogy Jom-Kippur és Ros Hasana előtti napokon egy a női, mint a férfi rituális fürdő egész nap nyitva van.

Két félárva izr. intelligens leány jobb családoknál állást keresnek. Varrni tud-nak. Cim: Salamon, Aschileul-Mare.

Konfekciós segéd, teljesen megbízható önállóan dolgozó, 5—6000 lej fizetéssel azonnalra kerestetik. Cim Rudolf Mos-senál, Sibiu.

Keresünk agilis helyi ügynököt köz-szükségleti cikkek részlet-eladására. Cim a kiadóban.

XIII EVF
cluj-ke
szep
5691 E

Az Uj Kelet
és bánati zs
Cikkeink ut
forrás megje

Kéziratokat
és megörzésük

Ha jól összeszer ülk most l ujevi cikket írja zenkettedszer e számadást e lap zsidó évek esem szer próbálom ki roglitáiból a jövő visszanező pillan ket az év-nekroló senlatosságot lát nyi tele van par gel. Valamenny csak az adóhiv volna, deficittel z sem égi, sem föld gött, öszintén és tollamból a panas évek voltak ezek esztendők, tele megpróbáltatással nagyon halványan itt-ott az öröm é ha mesterségem p lelküismeretes ké ruházza rám, mi hogy újra rekrin jam, csak sokkal keservesebben, mi esztendő, amelytő tézte a rosszat é esztendők sorában veteli magának.

A társadalom e legnagyobb erőfe tudta visszanyerit lyet a háboru bo és fogyasztás kri jobban kimélyült tika bajok aggas kedtek meg. Ha azt kérdezi, hogy általános bajok a legébe, azt felelet sorsa mindig a le pe az általános vi ság helyzete a l mográf, amely szie meg az általános vinában magas a nai zsidók házait máramarosi para kája és éheznek, fölött gyullad ki lágpiaci ára har Báltiban, Focsaní zsidók fejét verik nálunk van ez ig denütt a világon. rommillió felé kö küliek száma. Ere resztetek 107 képve az új parlamentb Pilsudszky pucessa — tehát Varsóban zsidó járókelőket

Mintha a legszó függés állana fen és a zsidóság közé függés nem erősel nata és a számar versében. Mit is t Nagyot ütött botj. Nos, mi vagyunk nek fejere nagyok lahányszor bánati a népek sora, bé néha meg is simo valami baj van, ja a fej van uganyi denkinek a kezü esétlen számárfej. dik sem egy erős szaitne, sem egy visszazugna, árva artikulátlan böge amin kacagnak a nőttek tudják, hog harti jelent. Csak z